

**Norsk
Understøttelsesforening
i København**

1905-2005

100 år

*“Sine venner til smerte, sig selv til gavn
han drog i sin ungdom til København”*

(GAMMELT NORSK VERS)

Ved århundreskiftet opplevde den norske koloni i København en betydelig forøkelse ved tilreise av de mange norske kvinner og menn, som dro til den danske hovedstad for å søke arbeid. Både blant dem og blant akterutseilte norske sjøfolk var det mange som kunne trenge økonomisk hjelp og støtte.

Det samme var tilfellet i den svenske koloni, og dette var bakgrunnen for at den svensk-norske minister baron Beck-Friis i 1901, i unionstidens 11. time, innkalte til et stort møte av norske og svenske københavnere, som stiftet “Foreningen av Normænd og Svensker i Kjøbenhavn” for å fremme samholdet mellom broderfolkene og for særlig å støtte nødlidende landsmenn i København.

Unionsoppløsningen medførte at samarbeidet opphørte i 1905, men de erfaringer som var innhøstet gjorde at 15 av de mer fremstående nordmenn innenfor den norske koloni, på initiativ av den norske generalkonsul, etatsråd Carl Nordstrand, den 31. oktober 1905 stiftet “Norsk Understøttelsesforening i Kjøbenhavn”.

Det første beskjedne bidrag til foreningen ble ytet samme dag ved at hver ga en sølvtokrone. Styrets første formann ble bankbestyrer Carsten Kielland.

I henhold til vedtektene av 31.10.1905, sist revidert den 24.5.2005, er foreningens formål:

"Å HJELPE OG STØTTE TRENGENDE NORDMENN OG NORSKFØDTE PERSONER OG DERES ETTERLATTE SOM BOR I DANMARK. VIDERE ER DET FORENINGENS FORMÅL Å VIRKE FOR SAMHOLD MELLOM LANDSMENN I DANMARK."

Som medstifter av den selveiende "Institutionen Norges Hus", og som nærmere bestemt i dennes vedtekter, er Norsk Understøttelsesforening representert i ledelsen for "Norges Hus".

Som medlem av foreningen opptas enhver person uansett nasjonalitet.

Norsk Understøttelsesforenings styre består av 7 norskfødte medlemmer valgt av generalforsamlingen. Disse er ulønnede og konstituerer seg ved valg av formann, nestformann og kasserer. Det føres protokoll over alle møter. Regnskap og beholdninger revideres av en statsautorisert revisor og av en kritisk revisor som er medlem av foreningen, begge valgt på den årlige generalforsamlingen.

I løpet av de 100 år som har gått er tusenvis av norskfødte personer hjulpet på ulike måter, og foreningen har i disse årene i alt utbetalt ca. 7,2 millioner kroner til understøttelse, husleiehjelp, reisepenger etc.

Inntekter som tilflyter foreningen består av kontingenter og gaver fra våre ca. 200 medlemmer, renter av foreningens fonder og legater, utbytte fra Den Norske Klubs juleauksjon og inntil 1986 fra en bridgeaften arrangert av Norsk Damebridge Klub.

Foreningens fonder, legatkapitaler og kassabeholdninger utgjør pr. 31.12.2004 i alt kr. 7 872 000,- i kursverdi fordelt på 20 fonder og legater. Formuen er primært plassert i realkredittobligasjoner.

I siste regnskapsår er det utbetalt legater, understøttelser og sosialhjelp, betalt husleier samt gitt tilskudd til foreningens aktiviteter med i alt kr. 344 000,-. Administrasjons- og revisjonsutgiftene ble kr. 23 500,-. Foreningen er godkjent av Socialministeriet som et ikke skattepliktig sosialt fond.

Den norske kolonien i København omfatter i dag vel 5 000 norske og norskfødte personer. Når det uten offentlig hjelp har vært mulig å bygge opp en institusjon som Norsk Understøttelsesforening i København, tyder dette på et sterkt samhold og en enestående offervilje blant herboende nordmenn.

Samholdet begynte allerede med foreningens stiftere som møttes en gang om måneden i vinterhalvåret til torskaften. Disse herreaftener fikk imidlertid større og større tilslutning, og i 1917 stiftet man en forening som senere ble døpt Den Norske Klub med konsul Johannes Koren som klubbens første formann.

Den Norske Klub har gjennom alle år vært den sjenerøse giver overfor Norsk Understøttelsesforening i København. Den har ingen vedtekter, men stiller to betingelser: at man er norskfødt eller av norsk avstamning, og at man er medlem av Norsk Understøttelsesforening i København. Store bidrag og legater er gjennom årene skjenket av klubbens medlemmer, og siden 1917 har klubben via sin årlige juleauksjon ytet en kjærkommen julehjelp til våre mindre bemidlede landsmenn, formidlet av Understøttelsesforeningen.

1905		1906	
17	Indtægt fra... 2500	21	Indtægt fra... 2500
18	Indtægt fra... 1000	22	Indtægt fra... 1500
19	Indtægt fra... 500	23	Indtægt fra... 2000
20	Indtægt fra... 500	24	Indtægt fra... 5000
21	Indtægt fra... 500	25	Indtægt fra... 4150
22	Indtægt fra... 500	26	Indtægt fra... 275
23	Indtægt fra... 500	27	Indtægt fra... 110
24	Indtægt fra... 500	28	Indtægt fra... 210
25	Indtægt fra... 500	29	Indtægt fra... 235
26	Indtægt fra... 500	30	Indtægt fra... 400
27	Indtægt fra... 500	31	Indtægt fra... 2600
28	Indtægt fra... 500	1	Indtægt fra... 413
29	Indtægt fra... 500	2	Indtægt fra... 2
30	Indtægt fra... 500	3	Indtægt fra... 400
31	Indtægt fra... 500	4	Indtægt fra... 2
1	Indtægt fra... 500	5	Indtægt fra... 3
2	Indtægt fra... 500	6	Indtægt fra... 200
3	Indtægt fra... 500	7	Indtægt fra... 200
4	Indtægt fra... 500	8	Indtægt fra... 81553
5	Indtægt fra... 500	9	Indtægt fra... 850

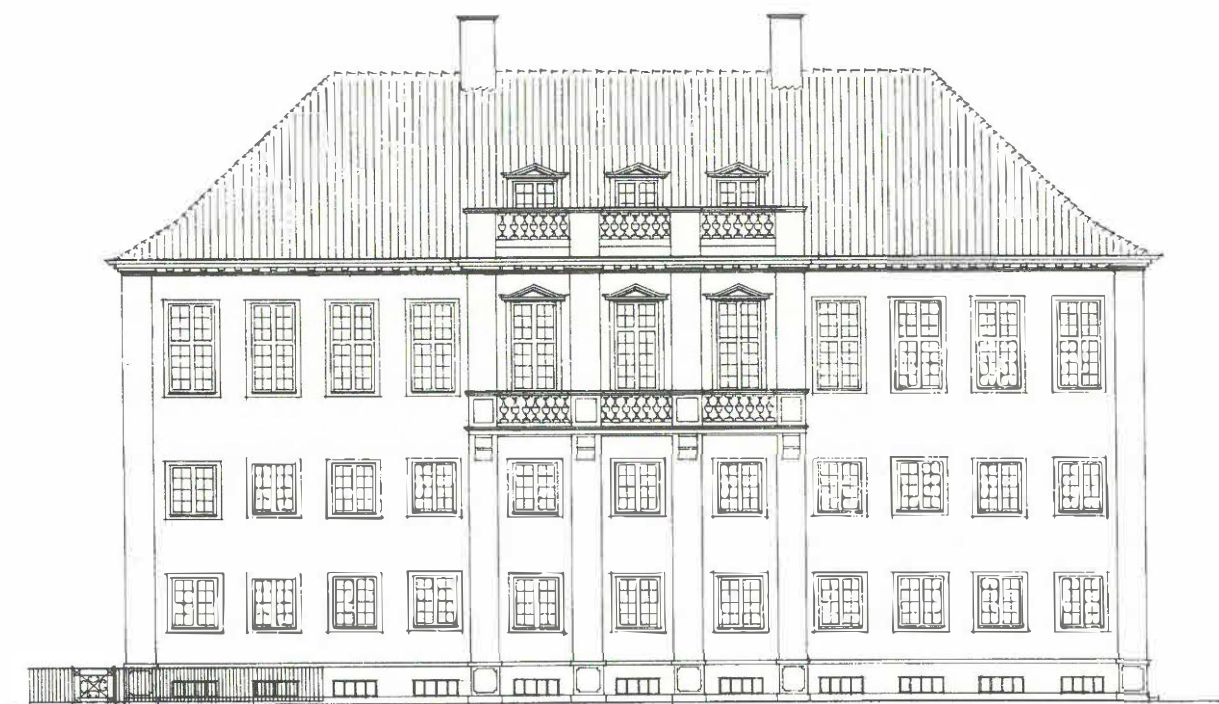
Første blad av foreningens kassabok

De første årene etter Understøttelsesforeningens stiftelse var forholdsvis stille, men snart ble kravene om understøttelse og hjelp så store at foreningen måtte åpne eget kontor hvor styrets medlemmer etter tur gjorde tjeneste. Denne ordningen gikk ikke i lengden, og det ble etablert et samarbeid med det norske konsulat, slik at legasjonssekretær J. Vogelius også ble Understøttelsesforeningens sekretær i et intimt samarbeid med styret. Denne ordningen virket inntil det tyske overfallet i 1940, da styret fordelte arbeidet mellom seg.

Norsk Understøttelsesforening i København var gjennom mange år også den representative foreningen hvis styre ved mange anledninger representerte den norske koloni.

Innenfor kolonien hadde man i mange år sett frem til å få et eget hus som samlingssted i København. På initiativ av grosserer Herman Aug. Suhrke, understøttelsesforeningens daværende formann, ble det i 1926 dannet en felles komité mellom den kulturelle og selskapelige foreningen Den Norske Forening av 1863 og Norsk Understøttelsesforening i København, med det formål å innsamle midler til reisning av et "Norges Hus".

Side med Syd med Amager Boulevard.

Den danske stat viste sin store velvilje og interesse ved å stille en 3 000 m² stor tomt, Amager Boulevard 111, til disposisjon, og gjennom de innsamlede midler, foreningens byggefonder og en betydelig pengegave skjenket av Københavns kommune ble oppføringen av alderdomshjemmet påbegynt i 1930. I 1933 sto "Norges Hus – Alderdomshjem og Sjømannslokaler" ferdig. Norges Hus omfatter 32 leiligheter, hvorav mesteparten er beregnet til boliger for eldre, samt en festsal utsmykket med mange malerier skjenket av koloniens medlemmer. Særlig fremheves et maleri av Kong Olav V forært av D.F.D.S.

Eiendommen Norges Hus overgikk i 1960 til en selveiende institusjon med eget styre, hvor et medlem av ledelsen av Norsk Understøttelsesforening i København er "født" formann.

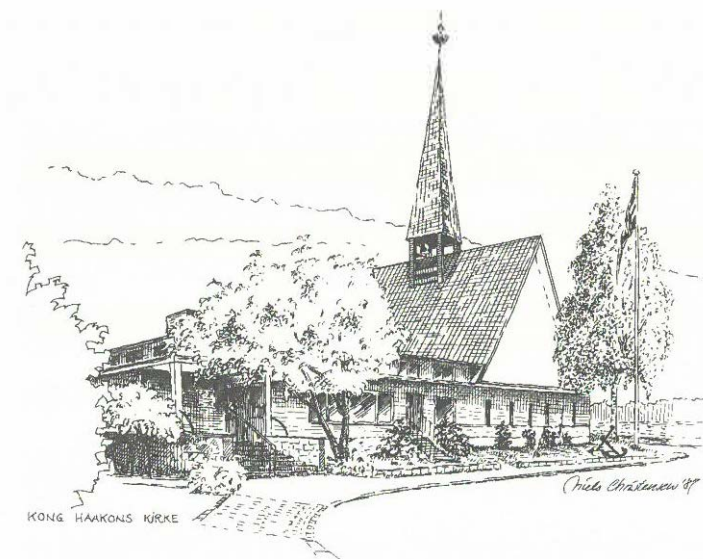
Etter mange års ønske lyktes det i 2001 Institusjonen Norges Hus å kjøpe tomten fra statens eiendomsselskap "Freja". Norsk Understøttelsesforening og Hans Ødegaards Fond har støttet kjøpet med hver kr. 100 000,- for å sikre festsalen som møtelokale for foreningsaktivitetene.

Hvert år arrangeres fjerde juledag en godt besøkt juletefest for koloniens eldre, med loddtrekning og julegaver.

Gjennom de vekslende tider med to verdenskriger har foreningens arbeid vært meget varierende og krevende. Særlig oppsto det problemer ved den tyske okkupasjonen i 1940. Flere hundre nordmenn som oppholdt seg her i landet måtte underholdes i måneder og senere utstyres med midler til hjemreisen. Foreningen mottok et større beløp fra Nationalhjelpen i Oslo, som ble fordelt eller ytet som lån.

Senere ble "Norsk Understøttelsesforenings Hjelpekasse" opprettet med det formål å sende matvarer til det krigsherjede Norge, og ved frigjøringen i 1945 ble mange som var strandet i Danmark ytet hjelp til hjemreise m.m. i samarbeid med Dansk Røde Kors.

I flere år fikk Den Norske Sjømannsmisjon benytte festsalen i Norges Hus som interimskirke, og de norske studentene fikk under krigen anvende salen som lesesal. I 1955 tok sjømannsprest Einar Guldvog initiativ til at det i anledning av Kong Haakon VII's 50 års jubileum som konge skulle reises en egen kirke i København. Det ble iverksatt en landsinnsamling under mottoet "Folkekirkens Kongegave" med den daværende formann i Norsk Understøttelsesforening, sivilingeniør L.D. Myhrwold, som leder for den danske innsamlingskomité. Kirkebygget ble oppført på en tomt avstått fra Norges Hus' tomt, og i 1958 ble Kong Haakons Kirke innviet. Norsk Understøttelsesforening er representert med et medlem av styret i støtteforeningen "Kong Haakons Kirkes Venner", stiftet i 1960 med det formål å skape forståelse og goodwill for Kong Haakons Kirke, fremskaffe økonomisk støtte for dens drift og vedlikehold samt å opparbeide et fond til ivaretagelse av disse formål.

Etter forslag fra formannen, direktør Håkon Tuff, utvidet understøttelsesforeningen i 1957 sitt sosiale virke med opprettelse av en sosial hjelpetjeneste under ledelse av fru Astrid Brabrand. En sykepleier ble knyttet til denne verdifulle hjelpetjenesten. Understøttelsesforeningens egen sykepleieordning ble oppsagt av Københavns Kommune i 1989.

Som et nytt og populært tiltak ble den årlige kontaktskapende sommertur for de eldre satt i gang, i dag under fru Else Svelastogas ledelse.

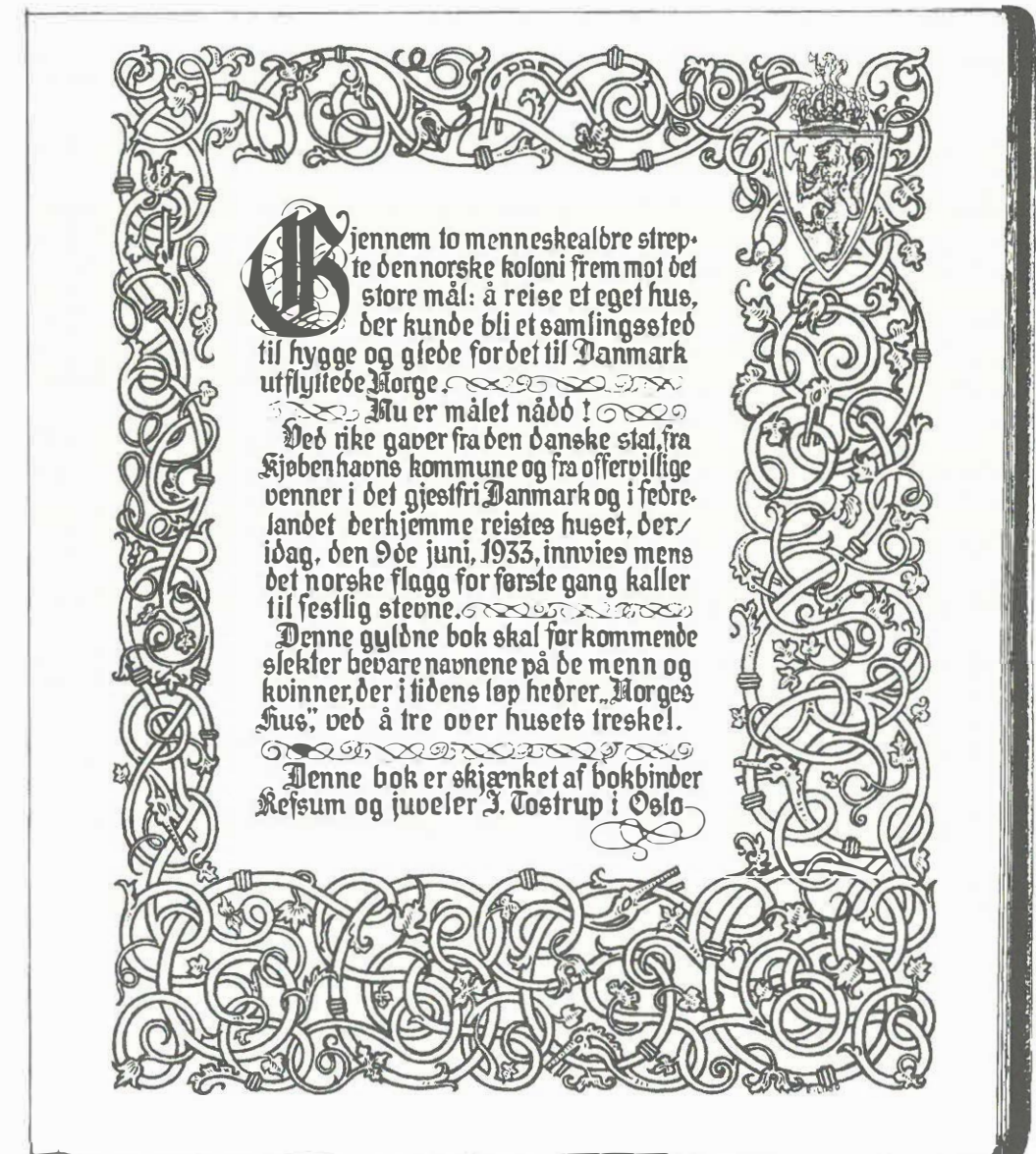
Da mulighetene for å inndra flere boliger i Norges Hus til friboliger var uttømt, arbeidet daværende styre, på formann direktør Helge Kochs foranledning, med tanken om å anskaffe et "anneks", og i 1965 ble eiendommen Vendsysselvej 39, København F med 12 leiligheter kjøpt av den selveiende institusjon Norges Hus. Da behovet senere ble mindre, ble eiendommen solgt i 1985.

Gjennom årene var det store problemer med å skaffe pleiehjemsplasser, derfor ble det i 1970 inngått en avtale med Dansk Røde Kors og Københavns Kommune, som mot et engangsbidrag på kr. 125 000,- reserverte 11 plasser på Dronning Ingrid's Hjem i Valby. Den norske avdelingen, "Kronprinsesse Sonjas Stiftelse", kan bare søkes av nordmenn bosatt i Københavns Kommune, men også i andre kommuner, dog med godkjenning fra bopelskommunen. Avtalen har løst mange praktiske problemer for understøttelsesforeningen og har skapt trygge forhold for beboerne. Norsk Understøttelsesforening er representert i pleiehjemmets styre med to medlemmer.

På daværende formann fru Dorothea Eriksens initiativ, og på grunnlag av tildelinger fra Petra Slettens Fond, ble det i 1976 startet en "Aktivklubb" hvor eldre nordmenn møtes regelmessig til sosialt samvær.

Styret retter en hjertelig takk til foreningens trofaste medlemmer og alle personer, institusjoner og myndigheter som har støttet Norsk Understøttelsesforening i København med økonomisk hjelp og personlig innsats. En særskilt takk rettes til de danske myndigheter som har omfattet vårt arbeid med interesse og velvilje.

Styret håper at alle norske, norskfødte og venner av Norge vil støtte Norsk Understøttelsesforenings filantropiske virksomhet ved å bli medlem.

Forblad i Norges Hus' gjestebok

ÆRESPRÆSIDENTER

H.E. Minister	Fr. Hagerup	1906-1916
H.E. Minister	Johs. Irgens	1916-1922
H.E. Minister	Emil Huitfeldt	1922-1936
H.E. Ambassadør	Aug. Esmarch	1936-1951
H.E. Ambassadør	Jens Bull	1952-1956
H.E. Ambassadør	Rolf Andersen	1959-1964
H.E. Ambassadør	Hersleb Vogt	1965-1967
H.E. Ambassadør	Arne Skaug	1971-1974
H.E. Ambassadør	Paul Gruda Koht	1980-1982
H.E. Ambassadør	Ole Ålgård	1983-1989
H.E. Ambassadør	Thorvald Stoltenborg	1997-2000
H.E. Ambassadør	Dagfinn Stenseth	2000-2004
H.E. Ambassadør	Ole Peter Kolby	2005-

FORENINGENS ÆRESMEDLEMMER

Direktør Helge Koch
Cand.merc. Odd H. Bie

Følgende æresmedlemmer er avgått ved døden:

Generalkonsul Hjalmar Hartmann
Konsul Johannes Koren
Direktør Aage Kvenild
Grosserer Herman Aug. Suhrke
Sivilingeniør L.D. Myhrwold
Direktør Edw. Stangebye
Ingeniør Ingolf Juell-Hansen
Direktør Håkon Tuff
Fru Astrid Brabrand

FORENINGENS FORMENN GJENNOM 100 ÅR

Bankbestyrer Carsten Kielland	1905-1910
Generalkonsul C.M. Pay	1911-1912
Grosserer W.B. Herseth	1913-1918
Grosserer Alf Watne	1919-1924
Grosserer Herman Aug. Suhrke	1925-1935
Direktør Aage Kvenild	1936-1942
Sivilingeniør L.D. Myhrwold	1943-1955
Direktør Håkon Tuff	1956-1962
Direktør Alf Ianke	1963-1964
Direktør Helge Koch	1965-1970
Direktør Olav Irgens	1971-1972
Sivilingeniør Olav Skard	1973-1974
Sykepleier Dorothea Eriksen	1975-1980
Cand.merc. Odd H. Bie	1981-2003
Siviløkonom Ivar Kvernød	2004-

NORSK UNDERSTØTTELSESFORENING I KJØBENHAVN'S NÅVÆRENDE STYRE:

Ivar Kvernød
Håkon Andreas Tuff
Britt Thorsen
Per Krogh-Hansen
Eli Strøm
Ragnhild Waagensen
Lise Lotte Dullum

SUPPLEANTER:

Pål Trolle Otterstad
Louise Bie

REVISJON:

Statsautoriserte revisorer:
Revisionsfirmaet Jan Eilvig

KRITISK REVISOR:

Odd H. Bie
Oddmund Neverdal, suppleant

FORENINGENS ADRESSE:

Norsk Understøttelsesforening i København
Amager Boulevard 111
2300 København S

Foreningen har girokontonr. 8004358
og bankkontonr. 3169 022607

Foreningens formue består av Grundfondet, Reservefondet og Julefondet samt de legater som er opprettet til fordel for foreningens virke og som forvaltes av foreningens styre. Kapitalen er anbrakt etter reglene som bestemt for umyndiges midler og fortrinnsvis i realkredittobligasjoner.

GRUNDFONDET ble stiftet i 1908 på initiativ av grosserer Niels Mørch. Ifølge foreningens særlover kan fondets kapital aldri angripes av styre eller generalforsamling. En fjerdedel av rentene tillegges fondet, mens resten, tre fjerdedeler, overføres til reservefondet. Grundfondet eier nom. kr. 115 200,-.

RESERVEFONDET ble stiftet i 1915 og mottar tre fjerdedeler av Grundfondets årlige renter. Reservefondets midler kan benyttes til ekstraordinære understøttelser og til dekning av foreningens driftsunderskudd. For å forenkle forvaltningen har flere legater siden 1990 blitt lagt sammen under reservefondet. Fondet eier nom. kr. 3 063 600,-.

JULEFONDET ble stiftet 6. oktober 1933 av Den Norske Klub som et reserve- og reguleringsfond for den årlige juleutdelingen. Fondets beholdning andrar til nom. kr. 112 000,-.

FERIE- OG REKREATIONSFONDET ble stiftet på foreningens 30-årsdag den 31. oktober 1935 på foranledning av grosserer A. Noel Wedum og har til oppgave å yte hjelp til ferie og rekreasjonsopphold i Danmark eller Norge til norskfødte personer eller deres barn. Legatets kapital, kr. 17 000,-, er i år 2000 overført til Reservefondet.

HANS ØDEGAARDS FOND ble opprettet i 1975 og tilført ytterligere kapital ved arv etter stifteren fabrikant Hans Ødegaards død i 1982. Grunnkapitalen er forbeholdt etablering av møtelokale for Den Norske Klub, som er en aktiv bidragsyter til Understøttelsesforeningens arbeid. Minst 50 % av det årlige avkast skal tillegges grunnkapitalen, og opp til 40 % kan anvendes for "norskheten i København" etter 10 % forvaltningsytelse til Norsk Understøttelsesforening. Fondet bestyres av Norsk Understøttelsesforening, og fondets midler disponeres av et fondsstyre bestående av to medlemmer fra Norsk Understøttelsesforening, av Den Norske Klubs formann samt, etter Hans Ødegaards død, av et medlem valgt av Den Norske Klub. Fondet eier nom. kr. 3 625 600,-.

Foreningen råder over følgende legater:

FRØKEN BASTINE ERICHSSENS MINDELEGAT - opprettet i 1928 av frøken Bastine Erichsen. Rentene skal etter styrets beslutning utdeles til verdig trengende personer av norsk fødsel eller opprinnelse bosatt i Danmark. Personer som har fast bopel i København eller på Frederiksberg er fortrinnsberettiget. Legatets kapital, kr. 45 700, er i år 2000 overført til Reservefondet.

GROSSERER NIELS MØRCHS LEGAT - skjenket foreningen til dens 25 års jubileum den 31. oktober 1930. Legatets renteinntekt skal fordeles på følgende måte: kr. 1 000,- overføres årlig til foreningens reservefond. Resten av rentene skal utbetales som husleiegodtgjørelse i Norges Hus til trengende norske kvinner eller menn i Danmark. Legatet eier nom. kr. 133 400,-.

DEN NORSKE KLUBS JULELEGAT - opprettet i 1933 av Den Norske Klub. Rentene skal utelukkende anvendes til avholdelse av juletefester i Norges Hus. Kapitalen andrar til nom. kr. 59 600,-.

VICEKONSUL JOHANNES KORENS OG KONSULATSEKRETÆR J. VOGELIUS' SJØMANNSLEGAT - skjenket foreningen i 1933. Legatets kapital, kr. 4 100, er i år 2000 overført til Reservefondet.

JOHANNES ANDERSENS MINDELEGAT - opprettet i 1937 av fru Sofie Andersen og frøken Petra Sletten. Rentene utdeles årlig etter regler som fastsettes av Norsk Understøttelsesforening til verdig trengende personer av norsk fødsel, eller med norskfødte foreldre, bosatt i Danmark. Legatets kapital, kr. 56 500, er i år 2000 overført til Reservefondet.

FRØKEN PETRA SLETTENS LEGAT - stiftet i 1937 av frøken Petra Sletten til minne om hennes avdøde kompanjong, direktør Johs. Andersen. Av rentene skal på forhånd kr. 1 000,- benyttes til avdrag på Norges Hus' prioritetsgjeld. Resten skal etter styrets beslutning anvendes til husleiehjelp og understøttelse av norskfødte personer. Legatet eier nom. kr. 173 400,-.

FRU ELISABETH TEGNER, FØDT PETERSEN, OG DIREKTØR L.F. TEGNERS LEGAT - opprettet i 1938 av fru Elisabeth Tegner og direktør L.F. Tegner. Rentene skal etter styrets beslutning utdeles til understøttelse for verdig trengende norske og norskfødte personer med bopel i Danmark. Legatet eier nom. kr. 124 000,-.

GENERALKONSUL HJALMAR HARTMANN'S LEGAT AF 17DE MAJ 1946 - stiftet i 1946 etter forslag fra konsul H.B. Hartmann som en underavdeling av Simon Fougner Hartmanns Familiefond og administreres av dette. Rentene skal anvendes til fordel for Norges Hus, fortrinnsvis til opprettelse av friboliger i alderdomshjemmet. Legatets kapital, kr. 121 200, er i år 1990 overført til Reservefondet.

GERDA OG OLE SUNDØS LEGAT - opprettet i 1949 av Egmont H. Petersens Fond til minne om direktør Ole Sundø. Rentene skal hvert år utdeles til en norskfødt kvinne bosatt i København som sitter i små kår eller til en danskfødt kvinne som er enke etter en norskfødt mann som har bodd i København. Legatets kapital, kr. 69 900, er i år 1991 overført til Reservefondet.

JANNE OG LOUIS MYHRWOLDS KONFIRMATIONSLEGAT - opprettet av sivilingeniør Louis Dreyer Myhrwold og hustru Janne Myhrwold på Norsk Understøttelsesforenings 50-årsdag den 31. oktober 1955. Legatets formål er å yte konfirmasjonshjelp i porsjoner på minst kr. 200,- som anvendes til bekledning av konfirmanter. Kun konfirmanter hvor minst én av foreldrene er norskfødt kan komme i betraktning. Fortrinnsberettigede er konfirmanter fra Kong Haakons Kirke i København. Legatet eier nom. kr. 89 200,-.

KONSUL JOHS. KORENS LEGAT FRA INGENIØR G. SCHERFFENBERG - opprettet i 1957 av ingeniør G. Scherffenberg. Rentene skal benyttes til hjelp til trengende innen den norske koloni i Danmark, eller til hjelp til friboliger i og vedlikehold av Norges Hus. Legatets kapital, kr. 31 000, er i år 2000 overført til Reservefondet.

AAGE KVENILD OG HUSTRUS MINDELEGAT - stiftet i 1957 av direktør Aage Kvenild og hustru. Rentene skal benyttes til fribolig i Norges Hus for en verdig trengende mann eller kvinne, eller til innvendig eller utvendig vedlikehold av Norges Hus. Legatet er oppløst i år 2000 og kapitalen, kr. 38 000, utlagt til Institutionen Norges Hus.

FOLKEKIRKENS KONGEGAVES LEGAT - opprettet i 1958 av hovedkomitéen for Folkekirkens Kongegave. Rentene kan etter styrets bestemmelse benyttes til Norsk Understøttelsesforenings sosiale virke eller til hel eller delvis fribolig i Norges Hus. Legatet eier nom. kr. 170 500,-.

GROSSERER HERMAN AUG. SUHRKE OG HUSTRUS LEGAT - stiftet i 1961 av frøken Erna Coucheron Suhrke, frøken Lilian Dagny Suhrke og frøken Evelyn Suhrke til minne om deres foreldre. Det

TAKK TIL:

ivar kvernød ops

HANS ØDEGAARDS FOND